

Raad voor Rechtsbijstand

Geachte heer Dekker,

Met belangstelling heeft de Raad voor Rechtsbijstand kennisgenomen van de internetconsultatie van het Wetsvoorstel "Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en enige andere wetten in verband met de herziening van het beslag- en executierecht".

Het wetsvoorstel

De herziening stelt drie uitgangspunten centraal:

- borgen van het bestaansminimum van schuldenaren bij beslag en executie;
- beslaglegging en executie die daaruit voortvloeit zo effectief en efficiënt mogelijk laten plaatsvinden;
- beslaglegging mag niet uitsluitend als pressiemiddel worden gebruikt.

Om dit te bewerkstelligen voert het wetsvoorstel o.a. een beslagvrij bedrag bij bankbeslag in om te voorkomen dat de schuldenaar naar de rechter moet stappen om ervoor te zorgen dat de beslagvrije voet alsnog wordt toegepast op het vermogen.

Ook bevat het voorstel maatregelen die de bestaande regelingen eenvoudiger maken, zoals de mogelijkheid om een papieren beslag te leggen op motorrijtuigen. Dit voorkomt dat de deurwaarder fysiek op zoek moet naar het motorrijtuig om beslag te kunnen leggen. Verder is onder andere de lijst van beslagvrije zaken verduidelijkt en wordt het mogelijk om online roerende goederen executoriaal te verkopen. Ook is het taalgebruik gemoderniseerd.

Relevantie Raad voor Rechtsbijstand

Genoemd wetsvoorstel raakt werkzaamheden van de Raad voor Rechtsbijstand in diverse opzichten.

Allereerst vormt het beslagrecht een bron van veel conflicten die met rechtsbijstand moeten worden opgelost. Tevens wordt de Raad geraakt omdat de Raad zelf ook schuldeiser is. Tot slot raakt het voorstel de Raad via haar uitvoeringsorgaan van de Wsnp, vooral gezien de nauwe relatie tussen Wsnp en het minnelijk traject schuldsanering.

Onze reactie is gebaseerd op het mogelijk effect m.b.t. ieder van deze factoren.

Vermoedelijke effecten en conclusie

1. Conflictoplossing via de Raad

Een eerste constatering is dat de nieuwe wetgeving als het goed is conflicten m.b.t. het beslagrecht beperkt. Dit bijv. door het vergroten van helderheid m.b.t. te beslaan en beslagvrije zaken, verduidelijking van de procedures en de introductie van een beslagvrij bedrag bij bankbeslag.

Deze constatering is in lijn met het huidige streven van de Raad naar het voorkomen van geschillen en eerst zoeken naar laagdrempelige oplossingen als die zich toch voordoen. Hoe beter en duidelijker de wetgeving, des te groter zijn de kansen om geschillen laagdrempeliger op te lossen.

2. De Raad als schuldeiser

Vanuit de optiek van de Raad als schuldeiser constateren wij dat met dit wetsontwerp wordt

gehandeld in lijn met de rijksincassovisie, hetgeen een positieve constatering is. Het wetsontwerp is ook in lijn met de–nog in ontwikkeling zijnde- visie van de Raad op inning van vorderingen van debiteuren van de Raad.

Samenvattend zien wij in de uitvoering van onze taken als schuldeiser, geen belemmeringen. Wel zal mogelijk sprake zijn van verminderde incassomogelijkheden maar dat is in lijn met de essentie van de wet die incassomogelijkheden ondergeschikt maakt aan het belang van de schuldenaar die moet rondkomen.

3. De WSNP als uitvoeringsinstrument van de Raad

Tot slot geven wij graag onze reactie met het oog op een schuldenaar die zich buiten – of in het begin van- een minnelijk traject geconfronteerd ziet met schuldenproblematiek en beslaglegging(en). Voor de schuldenaar die is toegelaten tot de WSNP heeft het wetsontwerp, gezien diens positie in een wettelijk regime, geen directe relevantie.

Er is echter een nauwe relatie tussen de schuldenaar die is toegelaten tot de WSNP en hij die zich nog bevindt in het traject daarvoor, waarin gewerkt wordt aan een oplossing van de schulden. Met meer mogelijkheden om in een eerdere fase de situatie te stabiliseren, zal een minnelijk traject minder snel gefrustreerd worden. Dit kan de doorlooptijd van het minnelijk traject ten goede komen waardoor mogelijk minder behoefte is aan het ultimatum remedium van de WSNP. En mocht een Wsnp-traject wel noodzakelijk zijn, dan kan dit ook eerder aangevraagd worden

Het feit dat de lijst van beslagvrije goederen is gemoderniseerd en daardoor in feite meer lijkt op het (in)boedelbeslag in een WSNP situatie, is een door ons en diverse andere partijen al eerder als positief beoordeeld voorstel; het is goed te zien dat dit voornemen nu gestalte heeft gekregen in dit ontwerp van wet.

Onze conclusie met betrekking tot het derde raakpunt is dat invoering van het wetsvoorstel ertoe leidt dat het bestaansminimum van met name kwetsbare schuldenaren bij beslag en executie, daadwerkelijk beter gewaarborgd is. Dit doordat zij geen stappen hoeven te ondernemen om te zorgen dat de beslagvrije voet alsnog van toepassing is op hun maandelijkse inkomsten die zijn opgegaan in hun vermogen op een bankrekening. Zij kunnen daardoor hun primaire levensbehoeften blijven betalen. Dit voorkomt veel problematiek in het betalen van primaire vaste lasten en ondersteunt in hoge mate schuldhelpverleners en andere financieel dienstverleners, die proberen de financiële situatie van mensen met schulden te stabiliseren. De eenvoud van de uiteindelijk voorgestelde systematiek met vier vaste bedragen is aansprekend en in lijn met de aankomende nieuwe beslagvrije voet.

De Raad is positief over de efficiëntere en modernere wijze van beslaglegging en executie vooral omdat dit leidt tot kostenverlaging voor alle partijen, en het tot een vermindering van stress en een grotere duidelijkheid voor de debiteur/burger kan leiden.

Eindconclusie

Over het geheel genomen is de Raad voor Rechtsbijstand vanuit haar drie perspectieven positief over het voorliggende wetsontwerp.

Implementatie advies en meer

In het verlengde van de onderhavige reactie doe ik ook graag de oproep aan het kabinet om in de implementatie van de wetgeving er bij alle betrokkenen op aan te dringen de regels volgens de geest van de wet toe te passen. Indachtig de adviezen van de Nationale Ombudsman bij de rol van de overheid als schuldeiser zou het kabinet met name de overheden die de nieuwe wetgeving moeten toepassen voor vorderingen, moeten dwingen om eventuele conflicten rond beslag en executie laagdrempelig te benaderen en alles in het werk te stellen om escalatie te voorkomen.

Tot slot: voor een volledig pakket aan maatregelen acht de Raad het van groot belang dat de nieuwe Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, die al bijna 2 jaar geleden is aangekondigd nu zo spoedig mogelijk in werking treedt.

Raad voor Rechtsbijstand,

J.H. Gerritsen
Algemeen directeur / bestuurder